

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Європейська федерація академій природничих і гуманітарних наук (All European Academies/ ALLEA) оприлюднила оновлену редакцію Європейського кодексу академічної доброчесності.

Пропонуємо неофіційний переклад цього документу

1. Принципи

Належна дослідницька практика ґрунтується на фундаментальних принципах дослідницької доброчесності. Вони спрямовують окремих осіб, установи та організації в їхній роботі у контексті практичних, етичних та інтелектуальних проблем, притаманних дослідженням.

До таких принципів належать:

- надійність у забезпеченні якості досліджень, що знаходить своє відображення у проектуванні, методології, аналізі та використанні ресурсів;
- доброчесність у розробці, проведенні, рецензуванні, звітуванні та поширенні результатів досліджень у прозорий, справедливий, повний та неупереджений спосіб;
- повага до колег, учасників дослідження, суб'єктів дослідження, суспільства, екосистем, культурної спадщини та навколишнього середовища;

– відповідальність за весь процес дослідження – від ідеї до публікації, за управління ним та його організацію, за навчання, нагляд, наставництво і соціальний вплив.

2. Належні дослідницькі практики

Цей розділ описує належну дослідницьку практику у таких контекстах: дослідницьке середовище; навчання, нагляд та наставництво; процедури дослідження; гарантії; практика та управління даними; колаборації; видавництво, розповсюдження та авторство; огляд та оцінка.

2.1. Досліджуйте навколишнє середовище

Науково-дослідні установи та організації сприяють підвищенню обізнаності та ресурсним стимулам для забезпечення культури дослідницької доброчесності.

Науково-дослідні установи та організації, створюють середовище взаємної поваги та просувають такі цінності, як справедливість, різноманітність та інклюзивність.

Науково-дослідні установи та організації створюють середовище, вільне від надмірного тиску на дослідників, що дозволяє їм працювати незалежно та відповідно до принципів належної дослідницької діяльності.

Науково-дослідні установи та організації демонструють лідерство у прозорих політиках та процедурах належної дослідницької діяльності, а також забезпечують прозоре та відповідне поводження у разі виникнення сумнів стосовно неправомірної поведінки та порушення доброчесності.

Науково-дослідні установи та організації активно підтримують та захищають, тих, хто займається вивченням сумнівних випадків.

Науково-дослідні установи та організації підтримують відповідну інфраструктуру для створення, управління й захисту даних, а також у всіх формах вивчають матеріали, які є важливими для відтворюваності, видимості та підзвітності.

2.2. Навчання, нагляд та наставництво

Науково-дослідні установи та організації забезпечують ретельну підготовку дослідників з питань дизайну, методології, аналізу, розповсюдження досліджень та комунікації.

Науково-дослідні установи та організації проводять відповідну та адекватну підготовку з питань етики й доброчесності досліджень, щоб гарантувати, що усі зацікавлені особи ознайомлені з відповідними кодексами та правилами, мають необхідні навички для їх застосування у рамках власних досліджень.

Старші наукові співробітники, керівники досліджень та наукові керівники наставляють членів своєї команди, подають приклад та надають конкретні вказівки і навчають, забезпечуючи тим самим належне проведення дослідження.

Дослідники продовж усієї своєї кар'єри, від молодшого до найстаршого рівня, проходять навчання з питань етики та доброчесності.

2.3. Процедури дослідження

Дослідники ураховують сучасний стан у відповідній галузі при розробці дослідницьких ідей.

Дослідники розробляють, проводять, аналізують та ретельно документують дослідження, роблячи це прозоро та виважено.

Протоколи дослідження ураховують (є чутливими) до відмінностей між учасниками дослідження, такі як вік, стать, культура, релігія, світогляд, етнічна приналежність, географічне розташування та соціальне положення.

Дослідники правильно і сумлінно використовують дослідницьку базу / фонди.

Своїми висновками дослідники діляться у відкритий, чесний, прозорий і точний спосіб, поважаючи конфіденційність даних або висновків, коли це юридично необхідно.

Дослідники повідомляють про свої висновки та методи, включаючи використання зовнішніх послуг / сервісів, інструментів штучного інтелекту та автоматизованих

інструментів, у спосіб, сумісний із прийнятими нормами цієї дисципліни, який полегшує перевірку або реплікацію /повторення, де це можливо.

2.4. Гарантії

Дослідники, науково-дослідні установи та організації дотримуються відповідних кодексів та правил.

Дослідники ставляться до учасників і суб'єктів дослідження (будь то люди, тварини, культурні, біологічні, екологічні чи фізичні дані) та пов'язаних з ними відомостями з повагою та обережністю, відповідно до юридичних норм та етичних принципів.

Дослідники поважають і приділяють належну увагу здоров'ю, безпеці та добробуту тих спільнот, співавторів та ін., хто пов'язаний з їхнім дослідженням.

Дослідники визнають і зважують потенційну шкоду і ризики, пов'язані з їх дослідженнями та їх подальшим застосуванням, і намагаються пом'якшати можливі негативні наслідки.

Дослідники опікуються виходом дослідження за вузькі професійні межі, – наприклад, через громадянську науку або спільні дослідження, і приймають на себе відповідальність за забезпечення стандартів доброчесності досліджень, нагляду, навчання та гарантій.

Детальніше: <https://allea.org/code-of-conduct/>, <https://allea.org/wp-content/uploads/2023/06/European-Code-of-Conduct-Revised-Edition-2023.pdf>